

שאלות לפרשת בלק

מאת הרב עמיחי כנרתי

מה כלול בשבח הגדול על עם ישראל: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל"?

אפשרות אחת, שהשבח הוא על צניעות ישראל בבתייהם. בילקוט שמעוני (רמז תשעא) כתב: "בשעה שירדו למצרים היו צנועים כל אחד ואחד בתוך אהלו, **לא ראובן היה מביט באשתו של שמעון ולא שמעון באשתו של ראובן**, אלא כל אחד באהלו צנוע. ואפילו כשהיו שישים רבוב במדבר כך היו צנועים, ולא היה אחד מהם פותח פתחו כנגד פתחו של חברו. כיון שצפה בלעם וירא ישראל שוכן לשבטיו, התחיל משבחן מה טובו אהליך יעקב". צניעות בין איש לאשה, שהיא באה לידי ביטוי בכך שכל אחד יש לו פרטיות בבית, ולא מסתכלים אחד על השני.

עוד אפשרות נמצאת במדרש רבה: "מה טובו אהליך יעקב, **זה אוהל מועד שבמדבר ושבשילה ובנוב וגבעון**". אם כן, מדובר כאן על הטובה הגדולה שיש לעם ישראל בבית המקדש. השראת שכניה, עבודת הקרבנות.

הספורנו פירש את הפסוק על בתי מדרשות ובתי כנסיות: "מה טובו אהליך יעקב, בתי מדרשות. משכנותיך, בתי כנסיות ומקדשי אל, המיוחדים לשכן שמו שם, ולקבל תפילת המתפללים. **ואמר "מה טובו", כי לא בלבד הם מטיבים לעוסקים בהם, אבל מטיבים לכל האומה**". נמצא לפי הספורנו, שההדגשה בפסוק היא על ההטבה העצומה שלומדי התורה והמתפללים מטיבים לכל האומה!!

הגמ' בסנהדרין צט, ב כותבת שהאומר "מאי אהנו לן רבנן? לדידהו קרו, לדידהו תנו", נקרא אפיקורוס. מדובר באדם שמאמין בתועלת ובמעלה של לימוד תורה, אבל סובר שהיא מועילה רק למי שלומדה ולא לכל העם והעולם, וזו בעיה גדולה בהשקפה. כל חלקי העם יקרים, ועל כולם להכיר בטובה הרוחנית שהיא עיקרה של האומה היהודית.

נביא לסיום את דברי רבינו חיים בן עטר, בעל אור החיים הקדוש, שהשבוע היה יום הזכרון שלו: "לפי שיש בישראל כת שקובעים עיתים לתורה, וכת שעוסקים בה יתד התקועה. כנגד בעלי עיתים אמר מה טובו אהליך יעקב, כאהל זה שאינו קבוע, וכנגד כת התקועה אמר משכנותיך ישראל". איש מחנהו ואיש על דגלו, והעיקר שיהיה קשר לתורה, כי הם חיינו ואורך ימינו!

שבת שלום!